

Plán práce/pracovných činností pedagogického klubu

(príloha ŽoP)

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Základná škola, Hlavné námestie 14, 941 31 Dvory nad Žitavou
4. Názov projektu	Inovácia foriem a metód výchovno-vzdelávacieho procesu v Dvoroch nad Žitavou
5. Kód projektu ITMS2014+	312011S811
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti
7. Počet členov pedagogického klubu	8
8. Školský polrok/ mesiac	október 2021

9. Opis/zameranie a zdôvodnenie činností pedagogického klubu:

Zameranie klubu:

výmena skúseností a best practice z vlastnej vyučovacej činnosti

Štruktúra činnosti klubu:

klub s písomným výstupom

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti má 8 členov.

Klub je zameraný na rozvoj čitateľskej gramotnosti a na rozvíjanie spôsobilosti, ktoré sú potrebné pre orientáciu v súčasnom svete. V pedagogickom klube sa budú stretávať a vymieňať si skúsenosti vybraní pedagogickí zamestnanci, ktorí vo svojom voľnom čase majú záujem vzdelávať sa a získať nové poznatky a vymieňať si navzájom skúsenosti. Prostredníctvom pedagógov budú mať žiaci možnosť nadobudnúť znalosti, schopnosti a rozvíjať postoje potrebné k tomu, aby mohli efektívne reagovať na osobné udalosti v neustále sa meniacom svete.

Hlavným účelom tohto klubu bude poskytnúť platformu pre aktívne sieťovanie a spoločnú spoluprácu pedagogických zamestnancov na spoločných témach a pre medzigeneračnú výmenu medzi mladými a staršími/skúsenejšími pedagogickými zamestnancami.

Klub je zameraný na rozvoj čitateľskej gramotnosti na 1. stupni ZŠ. Čitateľská gramotnosť je komplexný súbor čitateľských zručností potrebných pre efektívnu prácu s textom. Cieľom rozvíjania čitateľskej gramotnosti je taký čitateľ, ktorý disponuje čitateľskými kompetenciami, ktoré mu umožňujú pracovať s rozličnými druhmi textov používaných na rôzne účely.

Klub čitateľskej gramotnosti sa bude zameriavať na:

1. vyhľadávanie určitých informácií – čitateľ lokalizuje informáciu alebo myšlienku v texte, ktorá je dôležitá na porozumenie významu textu, informácia je v texte explicitne /priamo/ uvedená
2. vyvodzovanie záverov – čitateľ vyvodzuje informácie a myšlienky alebo súvislosti medzi nimi, ktoré napriek tomu, že nie sú explicitne formulované, z textu priamo vyplývajú
3. interpretovanie a integrovanie myšlienok a informácií – čitateľ konštruje význam nad rámec textu, pri interpretácii nachádza medzi myšlienkami textu súvislosti, pričom využíva svoje predchádzajúce poznatky, vedomosti a skúsenosti, pri interpretácii dochádza okrem integrácie myšlienok a informácií z textu navzájom aj k integrácii a syntéze predchádzajúcich poznatkov a vedomostí čitateľa
4. hodnotenie obsahu, jazyka a textových prvkov – čitateľ kriticky hodnotí prečítaný text – jeho obsah a formu, čo zahŕňa aj reflektovanie štruktúry textu, jazykových prostriedkov, literárnych útvarov vrátane autorovho osobného pohľadu a štýlu, čitateľ pritom využíva svoje vedomosti o svete, znalosti jazyka a jazykových konvencií, opiera sa o svoje predošlé skúsenosti s čítaním textov. Obsah textu môže byť hodnotený z hľadiska jeho celkovej hodnoty, hodnovernosti, alebo jeho významu pre čitateľa. Pri hodnotení textu môže čitateľ vychádzať zo svojho chápania sveta a predošlých čitateľských skúseností.

Zatiaľ čo prvé dva procesy porozumenia sú úzko späté s textom, druhé dva vo väčšej miere predpokladajú využívanie vedomostí a skúseností žiakov. Pre efektívne fungovanie pedagogického klubu a rozvoj znalostí je potrebné obstaranie školiaceho materiálu a potrieb, ktoré zahŕňa najmä knihy encyklopédie, časopisy, publikácie, didaktická technika a IKT technika. Jednotlivé činnosti zvolené v našom rámcovom programe sú prispôbené veku cieľovej skupiny a prelínajú sa s našimi učebnými osnovami. Výsledky a výstupy klubu budú správy o činnosti klubu a písomné výstupy klubu.

Keďže rozvíjanie čitateľskej gramotnosti považujeme za jednu z najpodstatnejších súčastí výchovno-vzdelávacieho procesu, budeme sa orientovať najmä na zlepšovanie výsledkov žiakov v čitateľskej gramotnosti. Prostriedkom bude aktívne uplatňovanie inovatívnych didaktických prístupov a metód na podporu čítania s porozumením vo všetkých predmetoch a ich analýza v klube.

V rámci klubovej činnosti plánujeme realizovať prednášky s výkladom a popisom metód, následnými ukážkami a praktickými aktivitami práce s textom. Uskutočíme otvorené hodiny pre učiteľov s využitím čitateľských stratégií a metód. V rámci stretnutí si vymeníme skúsenosti s aplikáciami vybraných metód na konkrétnych vyučovacích hodinách. Výhoda činnosti klubu čitateľskej gramotnosti spočíva v tom, že učitelia sa navzájom poznajú a odbúrava sa ostych pýtať sa na neznáme veci. Tí pedagógovia, ktorí absolvovali školenia čitateľskej gramotnosti, budú vedieť prijateľným spôsobom odovzdať svojim kolegom skúsenosti z praxe. Očakávame, že uvedený proces bude prínosom hlavne pre nových členov kolektívu.

10. Rámcový program a termíny a dĺžka trvania jednotlivých stretnutí

termín stretnutia	dĺžka trvania stretnutia	miesto konania	téma stretnutia	rámcový program stretnutia
06.10.2021	3 hod.	ZŠ	Hodina čítania s využitím brainstormingu a tvorivého písania	- Metodika a analýza vyučovacích hodín

Cieľom tohto stretnutia bolo, aby každý člen klubu, ktorý má záujem o skvalitnenie vyučovania, použil už na predchádzajúcom stretnutí opísané inovatívne metódy a prispôbil si ich potrebám vlastných vyučovacích hodín.

V diskusii sme analyzovali štruktúru konkrétnej vyučovacej hodiny slovenského jazyka a literatúry, špecifikovanú na hodiny čítania (Hodina čítania s využitím brainstormingu a tvorivého písania), kde sme si presnejšie rozpracovali ciele a taxonómiu, rozvoj kompetencií žiaka, vyučovacie stratégie, metódy a formy hodnotenia práce žiaka, či učebné zdroje.

Čítanie s využitím Brainstormingu a tvorivého písania:

Brainstorming sa dá veľmi dobre využívať aj v školách. Je vhodný pri frontálnom, skupinovom vyučovaní, ale aj pri individuálnej práci.

Jeho podstatou je skutočnosť, že je potrebné oddeľovať vymýšľanie nápadov od ich kritického posudzovania.

Na základe tohto brainstorming rozdeľujeme na dve fázy. Prvá je kreatívna a spontánna, druhá fáza je racionálna a logická. nové, netradičné, iracionálne až absurdné myšlienky. V tejto fáze aktivitu môže sprevádzať aj smiech, uvoľnenie a pozitívne emócie. Všetky nápady sa sústavne zapisujú.

Aktivity, ktoré môže robiť učiteľ so žiakmi po brainstormingu:

Po určitom časovom odstupe môže učiteľ so žiakmi robiť tieto aktivity:

1. Vytvárať myšlienkové mapy.
2. Výsledky brainstormingu vyvesiť na nástenku, po určitej dobe hľadať nové možnosti a myšlienky.
3. Vyhodnocovať nápady podľa vopred stanovených kritérií.
4. Nechať žiakov, aby sami hodnotili z ich pohľadu kreatívne nápady spolužiakov.

Čítanie s využitím päťlístka a tvorivého písania:

Je to päť veršová báseň, ktorá môže slúžiť tiež ako prostriedok na hodnotenie žiakovho porozumenia, prostriedok tvorivého vyjadrenia. Výslednou formou je „báseň“, ktorá opisuje, alebo reflektuje tému.

Cieľom je: Naučiť žiakov zručnosti zhrnúť informácie, zachytiť myšlienky, pocity a presvedčenia do niekoľkých slov.

Pravidlá na zostavenie päťlístka:

1. verš: jedno slovo s pomenovaním témy - podstatné meno
2. verš: dve slová vyjadrujúce vlastnosti - dve prídavné mená
3. verš: tri slová vyjadrujúce činnosť - tri slovesá
4. verš: emocionálny vzťah k téme vyjadrený štyrmi slovami
5. verš: jedno slovo vyjadrujúce iné pomenovanie témy – synonymum.

Čítanie s využitím pojmovej mapy a metódy DITOR:

Heuristika DITOR- sa skladá z týchto krokov pri riešení problémov:

D – definuj problém!- vyber problém ,zoznamy problémov na určitú tému ,zužovanie a rozširovanie problému

I - informuj sa! - zožeň čo najviac a najlepších informácií, ktoré sa dotýkajú vybraného problému

T- tvor riešenia! - tvorivá práca napr. brainstorming a pod.

O - ohodnoť riešenia!- zo zoznamu navrhovaných riešení a nápadov sa vyberajú vhodné a zvažujú sa dôsledky. Účinnosť návrhov ,návrhy sa hodnotia podľa rozličných kritérií(čas, náklady, podmienky)

R - realizuj riešenie! - posledný krok metódy, v ktorom sa návrhy premietajú do konkrétnych projektov realizácie riešenia

Metodika a analýza konkrétnej vyučovacej hodiny:

Žiaci sa na hodine aktívne zapájali do všetkých činností. Podľa pokynov plnili zadané úlohy. V motivačnej fáze sa zaktivizovali hrou na telefón, čo bolo našim cieľom. V expozičnej fáze sa žiakom podarilo určiť presný počet veršov básne v učebnici čítania a po prečítaní celej básne vedeli vyjadriť jej citový podtext. Plnením úloh vyplývajúcich z textu básne správne rozlíšili poéziu od prózy. Na interaktívnej tabuli správne doplnili vynechané slová v básni. V realizačnej fáze sa nám metódou brainstormingu podarilo navodiť u žiakov tvorivé myslenie, pretože sa aktívne zapájali do vymýšľania nových spôsobov telefonického spojenia medzi postavami z básne. Nie všetkým chlapcom sa však podarilo splniť úlohu tvorivého písania. Podľa nás to vyplýva z úrovne ich čitateľských zručností a tiež časového stresu, pretože na samostatnú prácu potrebujú viac času. Hodnotením prác žiakov sme zistili chyby v zložení štvorveršia a v zakončení veršov, ktoré sa vyskytli u všetkých. Žiakom sme vysvetlili, že verše nemajú v jednom riadku a chýba im zvuková zhoda na konci verša – rým. Po vysvetlení si žiaci uvedomili svoje chyby a ústne vedeli zdôvodniť opravu. Vo fixačnej fáze hodiny sme zistili, že dvaja žiaci nezvládli samostatne vypracovať prvú úlohu v PZ, pretože slová vyfarbili nepresne. Správnym vyfarbením sa im mal na obrázku zobrazit' mobilný telefón. Na záver hodiny sa sebareflexiou prostredníctvom smajlíkov na interaktívnej tabuli žiaci vyjadrili k vlastnej práci a vyhodnotili prácu ostatných spolužiakov. Vyjadrili svoj názor k priebehu celej hodiny – najviac sa im páčila hra na telefón, práca na interaktívnej tabuli a naopak ťažké pre nich bolo tvorivé písanie, pretože mali ťažkosti s vymýšľaním veršov. Ciele hodiny sa nám podarilo naplniť čiastočne: žiaci vedeli ústne rozlíšiť poéziu od prózy, vedeli určiť verš v básni a vyjadriť emocionálnu stránku básne, ale nedokázali vystihnúť hlavné znaky básne a príbehu, čo vyplývalo zo samostatnej práce v PZ. Taktiež tvorivo aplikovať nový poznatok o verši sa podarilo iba trom žiakom a aj to nie presne. Uvedomili sme si, že žiaci mali pravdepodobne málo času na písanie a vlastnú kontrolu svojej práce. Preto sme druhú hodinu zamerali na upevnenie vedomostí o verši a doplnenie poznatku o rýme ako zvukovej zhode na konci verša.

Tvorivé písanie

Tvorivé písanie predstavuje súbor aktivít, ktoré motivujú k originálnej manipulácii s jazykovým materiálom, podnecujú využívať jazyk tvorivo, kultivovať asociatívne myslenie, generovať nové, netriviálne slovné spojenia a aktivizovať slovnú zásobu v kontexte relevantnom ich zámerom.

Tvorivé písanie sa v škole zameriava najmä na:

- a) rozvíjanie individuálneho štýlu pisateľa – uvedomenie si vlastného ja, reflektovanie vlastných schopností a vlastného myslenia;
- b) optimalizáciu pisateľských zručností (schopnosť rozvíjať myšlienku, schopnosť dodržať tematickú postupnosť, schopnosť logicky usporiadať výpovede, schopnosť tvoriť súdržný text, schopnosť dosiahnuť komunikačný zámer atď.);
- c) zvládnutie rôznych techník tvorby textu;
- d) rozvíjanie prirodzeného písania;
- e) podporu sebavedomia, odbúravanie strachu z písania;
- f) rozvíjanie pisateľovho chápania etapovosti procesu písania i funkcií a významu jednotlivých etáp;
- g) vytváranie predpokladov pisateľa na uvedomovanie si štruktúrovanej povahy textu;
- h) potrebu zreteľnej kontextualizácie písania najmä u prvopisateľov (Klimovič, 2009)

Pri aplikácii tvorivého písania v edukačnom procese východiskovým princípom metodickoorganizačných štruktúr a foriem vyučovacej aktivity je zameranie na procesúalnu stránku tvorby. Dôležitý teda nie je len výsledok činnosti, jej finálny produkt, ale aj proces, ktorý k nemu vedie.

Činnosť žiakov možno z tohto pohľadu rozdeliť do troch základných fáz:

- a) prípravno-motivačná fáza
- b) fáza písomnej produkcie
- c) fáza prezentačno-hodnotiaca

Motivačné úlohy sú zamerané na to, aby žiakov podnietili k činnosti, aby v nich boli priamo zaangažovaní. Môžu mať rôzny charakter: brainstorming, asociácie hry, jazykové hry, úlohy zamerané na vybavovanie spomienok a komentovanie zážitkov, diskusie o možných postupoch pri riešení úloh, motivačno-stimulujúce úlohy postavené na práci s umeleckým textom, zadania zamerané na rozšírenie slovnej zásoby a pod. Z pohľadu žiakov ide o činnosti, počas ktorých sa pripravujú na vlastnú písomnú produkciu.

Úlohy súvisiace s priamou písomnou produkciou môžu mať rozmanitú podobu: samostatný individuálny písomný prejav, kooperatívnu písomnú produkciu vo dvojiciach alebo v skupinách. Žiaci sa v rámci týchto činností venujú tvorivým, divergentným myšlienkovým procesom, ktorých výsledkom je text. Tretiu fázu tvoria tie činnosti žiakov, ktoré súvisia s prezentáciou výsledkov písomnej produkcie: čítanie alebo prednes čiastkového alebo výsledného produktu individuálnej, párovej alebo skupinovej činnosti, percepcia prezentovaného vytvoreného textu a jeho spontánne neverbálne alebo zámerné verbálne hodnotenie.

Existuje veľké množstvo rôznych metód a techník tvorivého písania, ktoré môžeme so žiakmi využívať na celej vyučovacej hodine alebo v niektorej časti hodiny, napr.:

Samohláskovanie - proces vytvárania viet alebo textov, pri ktorom žiaci môžu použiť výhradne tú istú samohlásku. Veta musí pozostávať minimálne z určeného počtu slov a musí dávať zmysel.

Haiku - trojveršová nerýmovaná báseň, ktorá má korene v Japonsku a v tradičnej podobe sa používala na vyjadrenie pozorovania a pocitov o prírode a ročných obdobiach. Má nasledovnú štruktúru:

1. verš – 5 slabík – – – – –

2. verš – 7 slabík – – – – –

3. verš – 5 slabík – – – – –

Poskytuje žiakovi priestor na vyjadrenie pocitov, zároveň vyžaduje dodržanie počtu slabík.

Jednoslabičné slová - cieľom tohto cvičenia je napísať vetu alebo súvislý text, ktorý bude pozostávať výhradne z jednoslabičných slov tak, aby dávali zmysel.

Abeceda - žiaci si napíšu pod seba písmená z abecedy a pokúsia sa napísať báseň tak, aby každý verš začínal ďalším písmenom z abecedy.

Anagram - preskupenie písmen v slove tak, aby vznikli nové zmysluplné slová. Napr.: Žiaci si napíšu svoje meno a priezvisko. Z týchto písmen vytvoria nové slová tak, aby ani jedno písmeno nezvýšilo.

Akrostich - báseň, v ktorej začiatkové písmená (slabiky) veršov (strof) čítané zhora nadol vytvárajú slovo, skupinu slov alebo vetu.

Doplňanie slov do básne - žiaci dopĺňajú slová s určenými gramatickými kategóriami, ktoré sa s ostatnými rýmujú.

Doplňanie slov podľa stanovených kritérií - žiaci tvoria umelecké prostriedky – metafory, epiteta, prirovnania a podobne.

Zmena perspektívy - v tejto technike ide o zmenu hľadiska, pohľadu rozprávača, prípadne lyrického subjektu.

Zhlukovanie - vyučovacia metóda, pri ktorej sa spája myslenie s písomným vyjadrovaním. Pri tejto metóde si žiaci k určitej téme usporadúvajú si svoje myšlienky a zamýšľajú sa nad ňou. Žiaci zaznamenávajú všetko, čo im napadne, nehodnotíme pravopis.

Cinquain – päťveršová báseň, ktorá zhrňa myšlienky a informácie v podobe stručných výrazov, ktoré opisujú jednu tému podľa pravidiel:

1. verš: jednoslovné pomenovanie témy -podstatné meno.

2. verš: dvojslovný opis témy-dve prídavné mená.

3. verš: trojslovné vyjadrenie činnosti-tri slovesá.

4. verš: štvorslovné vyjadrenie pocitu, emocionálneho vzťahu k téme.

5. verš: jednoslovné synonymum témy.

Aliterácia - žiak má vytvoriť text, v ktorom zámerne nakopí určité hlásky.

Ozvučenie filmu – žiaci si pozrú ukážku z neznámeho filmu bez zvuku, ich úlohou je vymyslieť dialógy postáv.

Cieľom tvorivého písania je rozvíjanie individuálneho štýlu žiaka, žiak sa zdokonaľuje v oblasti lexiky, syntaxe, štylistiky, noetiky, poetiky, dôraz je potrebné pritom klásť aj na rozvoj jeho obrazotvornosti, predstavivosti, fantázie.

Vďaka zaradeniu tvorivého písania do vyučovacích hodín môže učiteľ svojim žiakom ponúknuť netradičný, ale pritom efektívny spôsob ako sa učiť a umožní tak žiakom zažiť aj tvorivú atmosféru v triede. Techniky tvorivého písania možno úspešne zaradiť aj nad rámec predmetu slovenský jazyk a literatúra, teda ako doplnkovú metódu vo všetkých vyučovacích predmetoch.

Záver a odporúčania:

Analýzou vyučovacích hodín a použitých metód sme dospeli k záveru, že inovácia vyučovacieho procesu prostredníctvom inovatívnych metód prináša lepšie vzdelávacie výsledky aj u slabšie prospievajúcich žiakov, pomáha skvalitniť ich úroveň vedomostí, rozvíja sa pri nich samostatnosť, tvorivosť a kritické myslenie žiakov, zlepšuje sa kvalita čítania žiakov, ktorí tak lepšie chápu význam učebného textu a tým sa rozvíjajú ich čitateľské zručnosti a tvorivé písanie. Taktiež sa zvyšuje záujem žiakov o literatúru a ich motivácia k individuálnemu čítaniu.

Odporúčania:

Inovatívne vyučovacie metódy poskytujú možnosť ako zlepšiť a zatriktívniť vyučovacie hodiny tak, aby boli zaujímavé a zábavné nielen pre žiakov, ale i učiteľov. Žiaci sú aktívnejší, tvorivejší, samostatnejší, učenie sa pre nich stáva hrou. Učiteľ je v roli koordinátora, pozorovateľa a aktívnou činnosťou žiakov nadobúda kompletnejší obraz o vedomostiach a zručnostiach žiakov.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	PaedDr. Adriana Garamiová
12. Dátum	06.10.2021
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	PaedDr. Anna Kijaček Rošková
15. Dátum	06.10.2021
16. Podpis	

Príloha

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Základná škola, Hlavné námestie 14, 941 31 Dvory nad Žitavou
4. Názov projektu	Inovácia foriem a metód výchovno-vzdelávacieho procesu v Dvoroch nad Žitavou
5. Kód projektu ITMS2014+	NFP312010S811
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti

PREZENČNÁ LISTINA

Miesto konania stretnutia: Základná škola, Hlavné námestie 14, 941 31 Dvory nad Žitavou

Dátum konania stretnutia: 06.10.2021

Trvanie stretnutia: od 14.30 hod. do 16.30 hod.

Zoznam účastníkov/členov pedagogického klubu:

č.	Meno a priezvisko	Podpis	Inštitúcia
1.	PaedDr. Adriana Garamiová		ZŠ Dvory nad Žitavou
2.	Mgr. Oľga Opaleková		ZŠ Dvory nad Žitavou
3.	PaedDr. Anna Kijaček Rošková		ZŠ Dvory nad Žitavou
4.	Mgr. Denisa Takáčsová		ZŠ Dvory nad Žitavou
5.	Mgr. Eduarda Caletková		ZŠ Dvory nad Žitavou
6.	Mgr. Katarína Vicenová		ZŠ Dvory nad Žitavou
7.	Mgr. Martina Muková		ZŠ Dvory nad Žitavou
8.	Mgr. Mária Pozsonyiová		ZŠ Dvory nad Žitavou

Meno prizvaných odborníkov/iných účastníkov, ktorí nie sú členmi pedagogického klubu a podpis/y:

č.	Meno a priezvisko	Podpis	Inštitúcia